

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (tretji senat)

z dne 11. septembra 2014*

„Pritožba — Konkurenca — Omejevalni sporazumi — Člen 81(1) ES — Sistem plačilnih kartic v Franciji — Sklep podjetniškega združenja — Trg izdajanja — Tarifni ukrepi, ki se uporabljajo za ‚nove člane‘ — Pristopnina ter tako imenovana mehanizma ureditev funkcije pridobivanja in bujenje spečih članov — Pojem omejitve konkurence ‚zaradi cilja‘ — Preučitev stopnje škodljivosti za konkurenco“

V zadevi C-67/13 P,

zaradi pritožbe na podlagi člena 56 Statuta Sodišča Evropske unije, vložene 8. februarja 2013,

Groupement des cartes bancaires (CB) s sedežem v Parizu (Francija), ki ga zastopajo F. Pradelles, O. Fauré, C. Ornellas-Chancerelles in J. Ruiz Calzado, odvetniki,

pritožnik,

druge stranke v postopku so

Evropska komisija, ki jo zastopajo O. Beynet, V. Bottka in B. Mongin, agenti,

tožena stranka na prvi stopnji,

BNP Paribas s sedežem v Parizu, ki jo zastopajo O. de Juvigny, D. Berg in P. Heusse, odvetniki,

BPCE, nekdanja Caisse Nationale des Caisses d'Épargne et de Prévoyance (CNCEP), s sedežem v Parizu, ki jo zastopajo A. Choffel, S. Hautbourg, L. Laidi in R. Eid, odvetniki,

Société Générale SA s sedežem v Parizu, ki jo zastopata P. Guibert in P. Patat, odvetnika,

intervenienti na prvi stopnji,

SODIŠČE (tretji senat),

v sestavi M. Ilešič, predsednik senata, C. G. Fernlund, A. Ó Caoimh (poročevalec), sodnika, C. Toader, sodnica, in E. Jarašiūnas, sodnik,

generalni pravobranilec: N. Wahl,

sodni tajnik: V. Tourrès, administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 22. januarja 2014,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 27. marca 2014

* Jezik postopka: francoščina.

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Groupement des cartes bancaires (CB) (združenje za bančne kartice, v nadaljevanju: Groupement) s pritožbo predlaga razveljavitev sodbe Splošnega sodišča Evropske unije CB/Komisija (T-491/07, EU:T:2012:633, v nadaljevanju: izpodbijana sodba), s katero je Splošno sodišče zavrnilo njegovo tožbo za razglasitev ničnosti Odločbe Komisije C(2007) 5060 final z dne 17. oktobra 2007 v zvezi s postopkom na podlagi člena [81 ES] (COMP/D1/38606 – Groupement des cartes bancaires „CB“) (v nadaljevanju: sporna odločba).

Dejansko stanje in sporna odločba

- 2 Dejansko stanje in bistvene elemente sporne odločbe, kot so razvidni iz točk od 1 do 48 izpodbijane sodbe, je mogoče povzeti, kot sledi v nadaljevanju.
- 3 Pritožnik je gospodarsko interesno združenje francoskega prava, ki so ga leta 1984 ustanovile glavne francoske banke, da bi zagotovile interoperabilnost sistemov za plačila in dvige s bančnimi karticami (v nadaljevanju: kartice CB), ki jih izdajo člani tega združenja (v nadaljevanju: sistem CB). Navedena interoperabilnost v praksi omogoča, da se kartica CB, ki jo izda en član Groupement, uporabi za plačila pri vseh trgovcih, vključenih v sistem CB prek katerega koli drugega člana Groupement, in/ali za dvigovanje s plačilnih avtomatov (v nadaljevanju: PA), ki jih upravljajo drugi člani. Člani Groupement, ki jih je bilo 29. junija 2007 148, so bodisi tako imenovani vodilni člani bodisi subjekti, ki so povezani z enim od vodilnih članov. Družbe BNP Paribas, BPCE in Société générale SA (v nadaljevanju: Société générale) so v skladu z ustanovitveno pogodbo Groupement med enajstimi vodilnimi članicami.
- 4 Groupement je 10. decembra 2002 v skladu z Uredbo Sveta št. 17 z dne 6. februarja 1962, prva uredba o izvajanju členov [81 ES] in [82 ES] (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 1, str. 3) Komisiji priglasilo različna nova pravila za sistem CB, med katerimi so bili tudi trije tarifni ukrepi (v nadaljevanju: zadevni ukrepi):
  - ukrep, poimenovan *mécanisme de régulation de la fonction acquéreur* (mehanizem za ureditev funkcije pridobivanja, v nadaljevanju: MERFA), katerega namen je bil po navedbah Groupement na eni strani spodbujanje članov, ki so pogosteje izdajatelji kot pridobitelji, naj razvijajo svojo dejavnost pridobivanja, na drugi strani pa, da finančno upoštevajo prizadevanja članov, katerih dejavnost pridobivanja je velika v primerjavi z dejavnostjo izdajanja. Za ta namen predvidena formula je zajemala primerjavo deleža dejavnosti člana v celotni dejavnosti pridobivanja v sistemu CB, ki se je merila v okviru „Système d’identification au répertoire des entreprises“ (SIREN) in v okviru upravljanja PA, z deležem tega člana v celotni dejavnosti izdajanja v sistemu CB, ki pomeni izdajanje plačilnih kartic CB za plačevanje ali dvigovanje imetnikom s strani banke. MERFA je bilo treba uporabiti, kadar je bilo razmerje med tema dvema deležema manjše od 0,5. Zneske, pridobljene na podlagi MERFA, je bilo treba razdeliti med člane Groupement, ki jim ni bilo treba plačati nobenega takega zneska, sorazmerno z njihovih prispevkom k dejavnosti pridobivanja. Ti člani so lahko na tej podlagi prejete zneske prosto uporabili;
  - reforma pristopnine h Groupement, ki je – poleg fiksne zneske 50.000 EUR, pobranega ob pristopu – zajemala pristopnino za vsako izdano kartico CB, ki je bila aktivna tri leta po pristopu, in po potrebi dodatno pristopnino za člane, katerih število kartic CB na zalogi med šestim letom po pristopu ali ob koncu tega leta preseže trikratnik števila njihovih kartic CB na zalogi ob koncu tretjega leta po pristopu;

- ukrep, poimenovan bujenje spečih članov, ki je zajemal pristopnino za posamezno izdano kartico CB in se je uporabljal za nedejavne ali malo dejavne člane pred uveljavitvijo novih tarifnih ukrepov, katerih delež v dejavnosti izdajanja kartic CB v celotnem sistemu CB je bil v letih 2003, 2004 in 2005 več kot trikrat večji od njihovega deleža v celotni dejavnosti v zvezi s karticami CB v celotnem sistemu CB v poslovnem letu 2000, poslovnem letu 2001 ali poslovnem letu 2002.
- 5 Komisija je 6. julija 2004 sprejela prvo obvestilo o ugotovitvah o mogočih kršitvah, ki ga je poslala Groupement in njegovim devetim vodilnim članom, ki so bili predmet pregledov, pri čemer jim je očitala, da so sklenili „tajni protikonkurenčni sporazum“, katerega „skupni cilj je bil omejiti konkurenco med bankami, ki so bile stranke sporazuma, in usklajeno zavreti konkurenco novih članov (zlasti za poslovanje na debelo, spletnih bank in tujih bank) na trgu izdajanja bančnih kartic“. Komisija je menila, da je bila „priglasitev [10. decembra 2002] opravljena z namenom prikrivanja resnične vsebine protikonkurenčnega sporazuma“. Predvidela je razveljavitev učinkov te priglasitve in naložitev globe naslovnikom navedenega obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah. Groupement je na to obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah odgovorilo 8. novembra 2004, 16. in 17. decembra 2004 pa je bilo opravljeno zaslihanje.
  - 6 Komisija je 17. julija 2006 sprejela drugo obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah in ga poslala samo Groupement. V njem je navedla, da je treba prvo obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah šteti za preklicano. Drugo obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah se je nanašalo na sklep podjetniškega združenja, s katerim je bilo določenih več tarifnih ukrepov s protikonkurenčnim ciljem ali učinkom. Groupement je na to drugo obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah odgovorilo 19. oktobra 2006, 13. novembra 2006 pa je bilo opravljeno zaslihanje.
  - 7 Groupement je 20. julija 2007 predstavilo predlog zavez v skladu s členom 9 Uredbe Sveta št. 1/2003 z dne 16. decembra 2002 o izvajanju pravil konkurence iz členov [81 ES] in [82 ES] (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 2, str. 205), ki ga je generalni direktor GD Komisije za konkurenco ocenil za poznega in nezadostnega.
  - 8 Komisija je zato sprejela sporno odločbo, v kateri je presodila, da je Groupement kršilo člen 81 ES. Ta odločba med drugim vsebuje te utemeljitve:
    - upoštevni trg je trg izdajanja plačilnih kartic v Franciji;
    - zadevni ukrepi so pomenili sklep podjetniškega združenja;
    - cilj teh ukrepov je protikonkurenčen. Ta cilj izhaja iz njihovih formulacij in je v nasprotju s cilji teh ukrepov, kot so navedeni v priglasitvi z dne 10. decembra 2002. Na eni strani ti ukrepi niso primerni za spodbujanje pridobivanja, vodijo pa bodisi v obremenitev članov, za katere veljajo, z dodatnimi stroški, bodisi v omejevanje dejavnosti izdajanja pri članih, za katere bi sicer veljali. Na drugi strani je funkcija spodbujanja k dejavnosti pridobivanja, ki jo ima MERFA, v nasprotju s funkcijo medbančnih provizij ter funkcijo dodatne pristopnine in pristopnine za bujenje spečih članov. Ta protikonkurenčni cilj ustreza resničnim ciljem teh ukrepov, ki so jih navedli vodilni člani ob njihovi pripravi, to je želji po omejevanju konkurence novih članov in po njihovem kaznovanju, želji po ohranitvi prihodkov vodilnih članov in želji po omejevanju zmanjševanja cen bančnih kartic;
    - posledica zadevnih ukrepov je bila omejevanje konkurence. Natančneje, v obdobju njihove uporabe (med 1. januarjem 2003 in 8. junijem 2004) so ti ukrepi vodili v znižanje načrtovane izdaje kartic CB novih članov in preprečevanje znižanja cen kartic CB tako novih kot vodilnih članov;

— pogoji za uporabo člena 81(3) ES niso izpolnjeni. Natančneje, utemeljitev zadevnih ukrepov, zlasti v zvezi z MERFA kot mehanizmom za uravnoteženje funkcij pridobivanja in izdajanja, ni mogoče sprejeti, ker je delež dejavnosti izdajanja v razmerju do referenčne dejavnosti pridobivanja delež vodilnih članov, in ne tisti, ki bi bil optimalno uravnotežen za sistem CB.

9 Komisija je v izreku sporne odločbe ugotovila:

„Člen 1

Tarifni ukrepi, ki jih je s sklepoma [upravnega odbora] z dne 8. in 29. novembra 2002 sprejelo [Groupement], to je [MERFA], pristopnina na kartico in dodatna pristopnina ter [pristopnina za bujenje spečih članov], ki so veljali za člane Groupement, ki po pristopu niso močno razvili dejavnosti ‚kartic CB‘, so v nasprotju s členom 81 [ES].

Člen 2

Groupement takoj preneha s kršitvijo iz člena 1 s tem, da prekliče priglašene tarifne ukrepe iz navedenega člena, če tega še ni storilo.

Groupement se v prihodnje vzdrži kakršnih koli ukrepov ali ravnanja z enakim ali podobnim ciljem ali posledico.“

Postopek pred Splošnim sodiščem in izpodbijana sodba

- 10 Tožeča stranka je s tožbo, ki jo je 27. decembra 2007 vložila pri sodnem tajništvu Splošnega sodišča, predlagala razglasitev ničnosti sporne odločbe. Družbe BNP Paribas, BPCE in Société générale so intervenirale v podporo tožeči stranki.
- 11 Tožeča stranka je v podporo svoji tožbi navedla šest tožbenih razlogov. Prvi tožbeni razlog se je nanašal na kršitev člena 81 ES zaradi napak pri metodi za analizo ukrepov in trgov, na kršitev načela enakega obravnavanja ter na pomanjkljivo obrazložitev. Drugi tožbeni razlog se je nanašal na kršitev člena 81(1) ES zaradi napačne uporabe prava, napačne ugotovitve dejanskega stanja in napačne presoje pri preučitvi cilja zadevnih ukrepov. Tožeča stranka je s tretjim tožbenim razlogom menila, da je Komisija napačno uporabila pravo, napačno ugotovila dejansko stanje in opravila napačno presojo pri preučitvi posledic ukrepov. Četrty, podredni tožbeni razlog se je nanašal na kršitev člena 81(3) ES zaradi napačne uporabe prava, napačne ugotovitve dejanskega stanja in napačne presoje pri preučitvi uporabljivosti navedene določbe za zadevne ukrepe. Tožeča stranka je s petim tožbenim razlogom menila, da je Komisija kršila načelo dobrega upravljanja. Nazadnje, šesti tožbeni razlog se je nanašal na kršitev načel sorazmernosti in pravne varnosti zaradi odredb, določenih v členu 2 sporne odločbe.
- 12 Splošno sodišče je, potem ko je zavrnilo vse navedene tožbene razloge, tožbo v celoti zavrnilo.

Predlogi strank in postopek pred Sodiščem

- 13 Pritožnik s pritožbo Sodišču predlaga, naj:
- izpodbijano sodbo razveljavi;
  - zadevo vrne v odločanje Splošnemu sodišču, razen če Sodišče meni, da ima dovolj informacij, da lahko izpodbijano odločbo razglasi za nično, in
  - Komisiji naloži plačilo stroškov postopka pred Sodiščem in Splošnim sodiščem.

- 14 Komisija predlaga zavrnitev pritožbe in naložitev plačila stroškov pritožniku.
- 15 Predlogi družb BNP Paribas, BPCE in Société Générale so enaki predlogom pritožnika.

Pritožba

- 16 Pritožnik v utemeljitev pritožbi uveljavlja tri pritožbene razloge. Prvi pritožbeni razlog se nanaša na napačno uporabo prava pri uporabi pojma omejevanje konkurence „zaradi cilja“ v smislu člena 81(1) ES. Drugi pritožbeni razlog se nanaša na napačno uporabo prava pri uporabi pojma omejevanje konkurence „zaradi posledic“ v smislu navedene določbe. Tretji pritožbeni razlog se nanaša na kršitev načel sorazmernosti in pravne varnosti s strani Splošnega sodišča, ker to sodišče ni razveljavilo odredbe iz člena 2, drugi odstavek, sporne odločbe.
- 17 Pritožnik ob podpori družb BNP Paribas in BPCE najprej navaja, da Splošno sodišče v opisu dejanskega stanja (v točkah od 1 do 48 izpodbijane sodbe) ni navedlo nekaterih elementov, kar naj bi kazalo na to, da nikoli ni bilo drugačnega mnenja kot Komisija, in da ni izvedlo temeljitega nadzora nad uporabo prava in nad dejstvi, ki ga zahteva Sodišče. Na eni strani naj Sodišče ne bi navedlo, da je Komisija v fazi preiskave med prvim in drugim obvestilom o ugotovitvah o možnih kršitvah korenito spremenila stališče zaradi temeljnih napak pri analizi, na katere je opozoril pooblaščenec za zaslihanje po zaslišanju 16. in 17. decembra 2004, ki jih niti Komisija niti Splošno sodišče pozneje nista popravila. Na drugi strani naj v izpodbijani sodbi ne bi bile upoštevane razprave na obravnavi z dne 16. maja 2012 glede pojma omejevanje konkurence „zaradi cilja“, zlasti v zvezi z razlago iz sodbe Beef Industry Development Society in Barry Brothers (C-209/07, EU:C:2008:643, v nadaljevanju: sodba BIDS).

Trditve strank

- 18 Pritožnik s prvim pritožbenim razlogom ob podpori družb BNP Paribas, BPCE in Société Générale trdi, da je Splošno sodišče v okviru presoje vsebine ciljev in okoliščin zadevnih ukrepov večkrat napačno uporabilo pravo pri uporabi pojma omejevanje konkurence „zaradi cilja“ v smislu člena 81(1) ES, posledica pa naj bi bila prepoved *per se* vsakršne cene, ki jo gospodarski subjekt zaračuna drugemu gospodarskemu subjektu. Ta pritožbeni razlog je razdeljen na tri dele.

Prvi del prvega pritožbenega razloga: napačna uporaba prava pri presoji vsebine zadevnih ukrepov

- 19 Pritožnik na prvem mestu ob podpori družb BNP Paribas, BPCE in Société Générale trdi, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo pri analizi „samega cilja“ zadevnih ukrepov.
- 20 Splošno sodišče naj ne bi ugotovilo stopnje škodljivosti zadevnih ukrepov na podlagi njihove vsebine, ampak naj bi se oprlo zgolj na subjektivne namene nekaterih članov Groupement. Tako naj bi Splošno sodišče napačno uporabilo pravo v točkah 126 in 132 izpodbijane sodbe, ko je presodilo, da iz formul zadevnih ukrepov izhaja, da imajo ti protikonkurenčni cilj, s katerim se omejuje konkurenca, ki jo prinašajo novi člani na zadevnem trgu. Navedeni ukrepi naj namreč nikakor ne bi škodili konkurenci. Cilj teh ukrepov naj drugače kot cilj ukrepov v sodbi BIDS ne bi bil omejevanje članov pri izstopu iz Groupement ali odvratanje vstopa novih članov v Groupement, ampak povečanje števila trgovcev, vključenih v sistem. Ti ukrepi naj bi bili omejeni na to, da se članom sistema CB ponudi različne možnosti pravičnega prispevanja v sistem, pri čemer se jim omogoči možnost prispevanja na podlagi njihove individualne strategije.

- 21 Poleg tega naj bi Splošno sodišče izkrivilo dokaze, s tem ko je v točkah 127, 170 in od 178 do 183 izpodbijane sodbe sklenilo, da nov član zaradi nekaterih ovir v praksi zelo težko razvije dejavnost pridobivanja, pri čemer se je sklicevalo predvsem na navedbe Komisije in brez ustreznega pojasnila zavrnilo dokaze, ki so dokazovali nasprotno.
- 22 Pritožnik na drugem mestu trdi, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo s tem, da je upoštevalo genezo sprejetja zadevnih ukrepov, kot je izhajala iz dokumentov, ki so bili zaseženi pri pregledih v prostorih Groupement in prostorih nekaterih njegovih članov.
- 23 Najprej, Splošno sodišče naj bi s tem, da je v točkah 186 in 256 izpodbijane sodbe pri analizi zadevnih ukrepov upoštevalo „interne“ navedbe nekaterih vodilnih članov pred sprejetjem teh ukrepov, izkrivilo preiskavo obstoja protikonkurenčnega cilja, ker te navedbe ne izražajo volje Groupement, ampak nekaterih njegovih članov. To pa zato, ker mora sklep pomeniti resničen izraz volje njegovega avtorja, če naj se razume kot sklep podjetniškega združenja. V obravnavani zadevi naj okoliščine priprave in sprejetja sklepa ne bi bile upoštevne, ker naj bi samo končni sklep, torej priglašeni ukrepi, v celoti izražal voljo Groupement. Poleg tega naj geneza ukrepov ne bi bila upoštevana za namen podkrepitve analize njihovega cilja, ampak naj bi nadomestila analizo vsebine ukrepov.
- 24 Poleg tega naj bi Splošno sodišče izkrivilo dokaze, s tem ko je neprimerno izbiralo med pripravljalnimi navedbami, zaseženimi dokumenti in izjavami novih članov. Nekaj dokazov, ki se med drugim nanašajo na potrebo po boju proti parazitizmu in skrb za spoštovanje konkurenčnega prava, naj bi potrjevalo obstoj resnega dvoma o omejitvi konkurence, ki bi ga moralo Splošno sodišče upoštevati. To izkrivljenje naj bi bilo še očitnejše, ker naj bi se Splošno sodišče oprlo na enake dejavnike kot Komisija, ne da bi odstopilo od sklepov iz prvega obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah.
- 25 Družbe BNP Paribas, BPCE in Société Générale dodajajo, da je Splošno sodišče v točkah 124 in 146 izpodbijane sodbe napačno presodilo, da pojma omejitve konkurence „zaradi cilja“ ni treba razlagati ozko. Ta pojem naj bi bilo namreč mogoče uporabiti le za sporazume, ki sledijo cilju, ki je po naravi tako resen ali škodljiv, da je njihov negativni učinek na delovanje konkurence nedvomno mogoč, in katerih potencialnih posledic torej ni treba meriti.
- 26 Komisija na prvem mestu glede analize cilja zadevnega ukrepa meni, da je Splošno sodišče v obravnavanem primeru potrdilo obstoj omejitve konkurence zaradi cilja, ne da bi se oprlo na navedbe članov Groupement, vendar šele po tem, ko je preučilo formulo MERFA, na podlagi katere se vsem bankam, katerih dejavnost pridobivanja je bistveno manjša od dejavnosti izdajanja, samodejno naloži ta prispevek. Dejanski cilj MERFA naj bi bil torej narekovanje ravnanja, ki vodi do omejitve izdajanja kartic ali izbire dodatnih stroškov, ki jih vodilni člani nimajo, s čimer se omeji možnost novih članov, da prosto konkurirajo vodilnim članom. Pritožnik naj ne bi dokazal, da ukrepi, katerih namen je izključitev nekaterih novih članov, ki vstopajo na trg izdajanja, ne pomenijo omejitev konkurence „zaradi cilja“. Glede trditve, da imajo ukrepi zgolj spodbujevalni učinek, Komisija navaja, da je Splošno sodišče preučilo in potrdilo ugotovitev Komisije glede obstoja bistvenih ovir za razvoj dejavnosti pridobivanja. Splošno sodišče naj bi ugotovilo, da imajo novi člani le dve možnosti, torej plačilo ali omejitev svoje dejavnosti izdajanja. V teh okoliščinah naj bi Splošno sodišče pravilno poudarilo podobnost med ukrepi iz zadeve v sodbi BIDS in zadevnimi ukrepi glede tega, da ovirajo naravni razvoj tržnih deležev podjetji s tem, da jih z odvrtačnim prispevkom spodbujajo k temu, da se ne prekorači določena količina proizvodnje.
- 27 Komisija tudi meni, da pritožnik ni dokazal izkrivljanja Splošnega sodišča, ki naj bi jasno izhajalo iz spisa. Splošno sodišče naj bi za ugotovitev, navedeno v točki 127 izpodbijane sodbe, da je bil razvoj dejavnosti pridobivanja zelo težaven, v točkah od 160 do 194 navedene sodbe preučilo vse pritožnikove navedbe. O teh točkah naj se ne bi niti razpravljalo niti se jih resno izpodbijalo.

28 Komisija na drugem mestu glede geneze ukrepov meni, da pritožnik skuša doseči ponovno preverjanje ugotovljenih dejstev, navedenih v točkah od 256 in 257 izpodbijane sodbe, ki jih v fazi pritožbe ni več mogoče izpodbijati. Vsekakor naj ugotovitve, da je cilj sporazuma omejiti konkurenco, ne bi bilo mogoče izpodbiti z dejstvom, da namen omejevanja konkurence ni bil dokazan glede vseh strank sporazuma. Poleg tega naj bi bilo iz izpodbijane sodbe nedvomno razvidno, da je Splošno sodišče navedbe in subjektivne namene nekaterih članov upoštevalo kot dodatne potrditve. Nazadnje, pritožnik naj ne bi navedel nobenega izkrivljenega dokaza in naj ne bi pojasnil dvoma, ki ga zatrjuje. Očitek izkrivljanja naj bi torej bil nedopusten.

Drugi del prvega pritožbenega razloga: napačna uporaba prava pri presoji ciljev zadevnih ukrepov

29 Pritožnik trdi, da je Splošno sodišče napačno – ob priznanju, da je izogibanje parazitizmu v sistemu CB legitimen cilj – zavrnilo presojo tega cilja v skladu s členom 81(1) ES. Splošno sodišče naj bi tako menilo, da so ukrepi boja proti parazitizmu po naravi protikonkurenčni. Vendar bi morale Splošno sodišče priznati, da je omejitev konkurence zaradi cilja izključena, če ukrepi Groupement vodijo k spodbujanju dejavnosti pridobivanja ter iskanju optimizacije med dejavnostmi pridobivanja in izdajanja. Ti ukrepi naj bi bili v skladu z načelom sorazmernosti primerni, ker so sistemski ukrepi v splošnem interesu sistema CB, in uravnoteženi, ker puščajo vsakemu članu Groupement možnost izbire, ki ustreza njegovemu položaju.

30 Družba Société Générale dodaja, da Splošno sodišče ne more hkrati trditi, da cilji zadevnih ukrepov izhajajo izključno iz analize, opravljene na podlagi člena 81(3) ES, in da je Komisija pravilno upoštevala namen strank pri presoji omejevalnega značaja ukrepov. Poleg tega bi morale Splošno sodišče preveriti ugotovitev Komisije, da zadevni ukrepi niso bili primerni za spodbujanje dejavnosti pridobivanja. Za ugotovitev, ali gre za sporazum iz člena 81(1) ES, bi se bilo namreč treba navezati na cilje, ki se želijo doseči s sporazumom.

31 Komisija trdi, da pritožnik, ki pred Sodiščem ni uveljavljal teorije o pomožnih omejitvah, ni dokazal, da je bila omejitev svobodnega ravnanja, ki je bila naložena novim članom in je bila v korist bank, ki so del sistema, nujna in nepogrešljiva za uresničitev cilja boja proti parazitizmu v sistemu CB. Zadevni ukrepi naj bi bili dejansko neprimerni za doseg zastavljenih ciljev in naj bi bili diskriminatorni v korist vodilnih članov. Trditve pritožnika, ki naj bi jih Splošno sodišče že zavrnilo, naj ne bi bile podprte z nobeno razlago ali dokazom. Nasprotno, bile naj bi v nasprotju z dejanskim stanjem, kot ga je ugotovilo Splošno sodišče.

Tretji del prvega pritožbenega razloga: napačna uporaba prava pri presoji okvira zadevnih ukrepov

32 Pritožnica ob podpori družb BPCE in Société Générale trdi, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo s tem, da ni analiziralo celotnega sistema CB in je načrtno spregledalo ambivalentne posledice, ki so jih imeli ukrepi Groupement na konkurenco, ker se je osredotočilo zgolj na dejavnost izdajanja kartic in ni upoštevalo niti legitimnega cilja zaščite sistema CB pred parazitiranjem niti obstoja močne konkurence v dejavnosti pridobivanja.

33 Pritožnik na prvem mestu Splošnemu sodišču očita, da je napačno upoštevalo pravni okvir, s tem da je napačno razlagalo sodno prakso. Natančneje, Splošno sodišče bi moralo ugotoviti, da so bili zadevni ukrepi bistveno drugačni od škodljivih praks, obravnavanih v predhodni praksi odločanja. Splošno sodišče naj bi tako neuspešno poskušalo vzpostaviti podobnost med obravnavano zadevo in zadevo v sodbi BIDS. Poleg tega naj bi bila obrazložitev izpodbijane sodbe nasprotujoča si, ker je Splošno sodišče v točkah 94 in 99 navedene sodbe hkrati navedlo, da so ravnanja, obravnavana v odločbah Komisije z dne 9. avgusta 2001 v zadevi Visa International (COMP/2929.373) in z dne 24. julija 2002 v zadevi Visa International – Večstranska medbančna provizija (COMP/29.373), bistveno drugačna od tistih v obravnavani zadevi in da sta se navedeni odločbi nanašali na „podobne ali enake položaje“.

Napačna analiza naj bi izhajala tudi iz dejstva, da se je Komisija strinjala z razpravo o morebitnih zavezah v skladu s členom 9 Uredbe št. 1/2003, to je o ukrepih, „ki upoštevajo [njene] skrbi“ in ki ne pomenijo kršitve pravil konkurence kot take.

- 34 Pritožnik na drugem mestu meni, da je Splošno sodišče napačno upoštevalo gospodarski okvir s tem, da je zanemarilo dvostransko delovanje plačilnih sistemov. Splošno sodišče naj bi se namreč napačno omejilo samo na analizo trga izdajanja, ne da bi upoštevalo trg pridobivanja. Ker je Splošno sodišče priznalo dvostransko naravo sistema CB, ni moglo ugotoviti, da je za pravilno analizo cilja zadevnih ukrepov upošteven zgolj eden od dveh vidikov tega sistema. Splošno sodišče bi moralo ob upoštevanju teh dveh vidikov ugotoviti, da je bil cilj navedenih ukrepov dejansko zaščititi ta sistem, ne pa omejevati konkurenco izdajateljev kartic CB.
- 35 Družbi BPCE in Société Générale v zvezi s tem dodajata, da je Splošno sodišče s tem, da je v točki 105 izpodbijane sodbe presodilo, da zahteve uravnoteženosti med tema dejavnostma ni treba presoditi z vidika člena 81(1) ES, ker je trg izdajanja edini upoštevni trg, zamenjalo pojem opredelitve upoštevnega trga ter analizo pravnega in gospodarskega okvirja sporazuma. Vendar naj iz sodne prakse ne bi bilo razvidno, da za uporabo člena 81(1) ES opredelitev upoštevnega trga omogoča, da se iz analize, potrebne za ugotovitev morebitnega protikonkurenčnega cilja, izključijo ekonomski ali pravni dokazi zgolj zato, ker se nanašajo na drug trg.
- 36 Pritožnik na tretjem mestu meni, da je Splošno sodišče napačno upoštevalo gospodarski okvir s tem, da je opustilo preizkus zapletenih ekonomskih presoj. Naloga Sodišča Unije naj bi bila, da preveri, ali predloženi dokazi vsebujejo vse upoštevne podatke za presojo zapletenega položaja in ali lahko utemeljijo iz njih izpeljane sklepe. Vendar naj Splošno sodišče v obravnavani zadevi ne bi izvedlo takega minimalnega in objektivnega preizkusa ekonomskih presoj v sporni odločbi, ampak naj bi se v točkah 320 in 321 izpodbijane sodbe zadovoljilo z zavrnitvijo nekaterih ekonomskih študij, ki jih je predložilo Groupement, ker naj bi bile v nasprotju z drugimi študijami.
- 37 Komisija na prvem mestu trdi, da je pritožnik izpodbijano sodbo bral površno, saj Splošno sodišče ni ugotovilo ambivalentnih posledic na konkurenco. Splošno sodišče naj bi dokazalo, da ukrepi na konkurenco niso učinkovali pozitivno in da v sistemu CB ni parazitizma. Z bojem proti parazitizmu naj torej ne bi bilo mogoče utemeljiti diskriminatornih ukrepov, ki omejujejo pogoje za vstop na trg. Poleg tega naj vrste sporazumov, navedene v členu 81(1) ES, ne bi sestavljale izčrpnega seznama prepovedanih tajnih dogovorov. Zadevni ukrepi naj bi bili podobni tajnim praksam, ki so se v sodbi BIDS šteje za omejitev iz razlogov, navedenih v točkah 197 in 198 izpodbijane sodbe. Kljub zapletenosti ukrepov naj bi bila očitna njihova narava izključevalnih sporazumov, katerih namen je odvratanje vsakršnega vstopa novih konkurentov na trg. Glede spoštovanja obveznosti obrazložitve naj bi Sodišče v točkah od 94 do 99 izpodbijane sodbe pojasnilo razloge, zakaj se ukrepi iz odločb Visa International in Visa International – Večstranska medbančna provizija bistveno razlikujejo od zadevnih ukrepov. Nazadnje, glede tega, da so bile predvidene zaveze, Splošnemu sodišču vprašanje v zvezi s tem ni bilo postavljeno, zato naj ta očitek ne bi bil dopusten. Komisija naj bi na zadevnem področju vsekakor imela široko polje proste presoje, pri čemer naj nič ne bi omogočalo ugotovitve, da je Komisija postopek v zvezi z zavezami začela zaradi domnevnega neobstoja teže kršitve.
- 38 Komisija na drugem mestu glede dvostranskosti sistema CB navaja, da je Splošno sodišče analiziralo in preverilo razloge, zaradi katerih Komisija ni sprejela nekaterih študij, ki jih je predložilo Groupement. Očitek, da Splošno sodišče ni odgovorilo na stališče ekonomistov, naj bi bil torej „neutemeljen“ in naj bi se vsekakor nanašal na vprašanje dejanskega stanja, ki ne spada pod nadzor Sodišča v okviru pritožbe. Poleg tega naj bi se kršitev v obravnavanem primeru nanašala le na trg izdajanja. Splošno sodišče naj bi zavrnilo trditev, da sta dejavnosti pridobivanja in izdajanja del enotnega trga lokalnih bančnih storitev.

- 39 Komisija na tretjem mestu glede nadzora Splošnega sodišča nad zapleteno ekonomsko presojo meni, da je iz točk 320 in 321 izpodbijane sodbe razvidno, da je Splošno sodišče prebralo in preučilo dodatni študiji, ki ju je predložil pritožnik, da bi dokazal, da so bili pozitivni zunanji učinki dejavnosti pridobivanja večji od pozitivnih zunanjih učinkov dejavnosti izdajanja. Poleg tega naj bi Splošno sodišče očitek, da je Komisija ti dve študiji izkrivila, zavrnilo. Pritožnik naj ne bi dokazal, da je Splošno sodišče pri analizi napačno uporabilo pravo ali storilo očitno napako pri presoji.

Presoja Sodišča

- 40 Pritožnik ob podpori družb BNP Paribas, BPCE in Société Générale s prvim pritožbenim razlogom, katerega tri dele je treba obravnavati skupaj, v bistvu trdi, da je Splošno sodišče v izpodbijani sodbi napačno uporabilo pravo, ker je v nasprotju s členom 81(1) ES presodilo, da je bil „cilj“ zadevnih ukrepov omejitev konkurence v smislu te določbe, pri čemer napačno ni preučilo njihovih dejanskih posledic na konkurenco.

Uvodne ugotovitve

- 41 Najprej je treba poudariti, da iz člena 256 PDEU in člena 58, prvi odstavek, Statuta Sodišča Evropske unije izhaja, da je Splošno sodišče edino pristojno za ugotavljanje dejstev, razen če bi vsebinska nepravilnost njegovih ugotovitev izhajala iz listin v spisu, ki so mu bile predložene, in za presojo teh dejstev. Vendar če je Splošno sodišče ugotovilo ali presodilo dejstva, je Sodišče pristojno, da na podlagi člena 256 PDEU opravi nadzor nad pravno opredelitvijo teh dejstev in pravnimi posledicami, ki jih je iz tega izpeljalo Splošno sodišče (glej med drugim sodbo Alliance One International in Standard Commercial Tobacco/Komisija in Komisija/Alliance One International in drugi, C-628/10 P in C-14/11 P, EU:C:2012:479, točka 84 in navedena sodna praksa).
- 42 Poleg tega je treba opozoriti, da mora v skladu s pravili PEU in PDEU o delitvi pristojnosti med Komisijo in sodiščema Unije Komisija pod nadzorom Splošnega sodišča in Sodišča zagotavljati uporabo načel, določenih v členih 81 ES in 82 ES (glej v tem smislu med drugim sodbo Masterfoods in HB, C-344/98, EU:C:2000:689, točka 46).
- 43 Opozoriti je treba tudi, da je načelo učinkovitega sodnega varstva splošno načelo prava Unije, ki je danes razvidno iz člena 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (glej v tem smislu med drugim sodbo Chalkor/Komisija, C-386/10 P, EU:C:2011:815, točka 52 in navedena sodna praksa).
- 44 Iz sodne prakse sodišč Unije je razvidno, da mora Splošno sodišče, če je na podlagi člena 263 PDEU pri njem vložena tožba za razglasitev ničnosti odločbe, sprejete na podlagi člena 81(1) ES, na splošno izvesti celovit nadzor na podlagi dokazov, ki jih tožeča stranka predloži za utemeljitev tožbenih razlogov, da bi preverilo, ali so pogoji za uporabo člena 81(1) ES izpolnjeni (glej v tem smislu sodbe Remia in drugi/Komisija, 42/84, EU:C:1985:327, točka 34; Chalkor/Komisija, EU:C:2011:815, točki 54 in 62, ter Otis in drugi, C-199/11, EU:C:2012:684, točka 59). Splošno sodišče mora preveriti tudi, ali je Komisija svojo odločbo obrazložila (glej v tem smislu sodbi Chalkor/Komisija, EU:C:2011:815, točka 61 in navedena sodna praksa, ter Otis in drugi, EU:C:2012:684, točka 60).
- 45 Pri tem nadzoru se Splošno sodišče ne more opirati na polje proste presoje Komisije, ki jo ima ta v okviru vloge, ki ji je dodeljena na področju politike konkurence s PEU in PDEU, da bi opustilo izvedbo temeljitega nadzora nad dejstvi in uporabo prava (glej v tem smislu sodbi Chalkor/Komisija, EU:C:2011:815, točka 62, ter Otis in drugi, EU:C:2012:684, točka 61).
- 46 Natančneje, čeprav je res, da ima Komisija v okviru te vloge polje proste presoje na ekonomskem področju, med drugim v okviru kompleksnih ekonomskih vprašanj, to ne pomeni, kot je razvidno iz prejšnje točke te sodbe, da se mora Splošno sodišče vzdržati nadzora pravne opredelitve podatkov ekonomske narave, ki jo je podala Komisija. Čeprav Splošno sodišče svoje ekonomske presoje ne sme

nadomestiti z ekonomsko presojo Komisije, za katero je ta kot institucija pristojna (glej v tem smislu med drugim sodbi Bertelsmann in Sony Corporation of America/Impala, C-413/06 P, EU:C:2008:392, točka 145, in Frucona Košice/Komisija, C-73/11 P, EU:C:2013:32, točka 89 in navedena sodna praksa), pa je iz danes dobro ustaljene sodne prakse namreč razvidno, da mora sodišče Unije preveriti ne le vsebinsko pravilnost navedenih dokazov, njihovo zanesljivost in doslednost, ampak tudi, ali ti dokazi vsebujejo vse upoštevne podatke za presojo zapletenega položaja in ali lahko utemeljijo iz njih izpeljane sklepe (glej v tem smislu med drugim sodbi Chalkor/Komisija, EU:C:2011:815, točka 54 in navedena sodna praksa, ter Otis in drugi, EU:C:2012:684, točka 59).

- 47 Ob upoštevanju teh načel je treba preveriti, ali je Splošno sodišče v izpodbijani sodbi pravilno ugotovilo, da je bil cilj zadevnih ukrepov omejevanje konkurence v smislu člena 81(1)ES.

Preverjanje obstoja omejitev konkurence zaradi „cilja“ v smislu člena 81(1)ES

- 48 Opozoriti je treba, da je sporazum, sklep podjetniškega združenja ali usklajeno ravnanje prepovedano s členom 81(1)ES, če je njegov „cilj oziroma posledica“ preprečevanje, omejevanje ali izkrivljanje konkurence na notranjem trgu.
- 49 V zvezi s tem je iz sodne prakse Sodišča razvidno, da so nekatere vrste dogovarjanja med podjetji za konkurenco tako škodljive, da je mogoče šteti, da ugotavljanje njihovih posledic ni potrebno (glej v tem smislu med drugim sodbi LTM, 56/65, EU:C:1966:38, točki 359 in 360; BIDS, točka 15, in Allianz Hungária Biztosító in drugi, C-32/11, EU:C:2013:160, točka 34 in navedena sodna praksa).
- 50 Ta sodna praksa se nanaša na dejstvo, da je mogoče nekatere oblike dogovarjanja med podjetji že zaradi njihove narave obravnavati kot škodljive za dobro delovanje običajnega konkurenčnega trga (glej v tem smislu med drugim sodbo Allianz Hungária Biztosító in drugi, EU:C:2013:160, točka 35 in navedena sodna praksa).
- 51 Tako je sprejeto, da je mogoče šteti, da imajo nekatera tajna ravnanja, kot so tista, katerih posledica je določitev horizontalnih cen s strani kartelov, tako negativne posledice zlasti na ceno, količino ter kakovost proizvodov in storitev, da za namene uporabe člena 81(1) ES ni treba dokazovati njihovih konkretnih posledic za trg (glej v tem smislu med drugim sodbo Clair, 123/83, EU:C:1985:33, točka 22). Izkušnje namreč kažejo, da taka ravnanja pomenijo zmanjšanje proizvodnje in zvišanje cene, kar negativno vpliva na razdelitev virov zlasti na škodo potrošnikov.
- 52 Če se z analizo vrste dogovarjanja med podjetji ne ugotovi zadostna stopnja škodljivosti za konkurenco, pa je treba preučiti posledice takega dogovarjanja in za njegovo prepoved zahtevati predložitev dokazov, ki dokazujejo, da je bila konkurenca dejansko znatno preprečena, omejena ali izkrivljena (sodba Allianz Hungária Biztosító in drugi, EU:C:2013:160, točka 34 in navedena sodna praksa).
- 53 V skladu s sodno prakso Sodišča je treba za preučitev, ali je sporazum med podjetji ali sklep podjetniškega združenja tako škodljiv, da se šteje za omejitev konkurence „zaradi cilja“ v smislu člena 81(1) ES, upoštevati vsebino njegovih določb, cilje, ki se želijo z njim doseči, ter pravni in gospodarski okvir, v katerega je umeščen. Pri presoji navedenega okvira je treba upoštevati tudi naravo zadevnega blaga in storitev ter dejanske pogoje delovanja in sestave zadevnega trga ali trgov (glej v tem smislu sodbo Allianz Hungária Biztosító in drugi, EU:C:2013:160, točka 36 in navedena sodna praksa).
- 54 Poleg tega lahko organi, pristojni za varstvo konkurence, nacionalna sodišča in sodišča Unije upoštevajo namen strank, čeprav ta ni nujni dejavnik za opredelitev omejujoče narave sporazuma (glej sodbo Allianz Hungária Biztosító in drugi, EU:C:2013:160, točka 37 in navedena sodna praksa).

55 V obravnavanem primeru je treba ugotoviti, da je Splošno sodišče, ko je v izpodbijani sodbi opredelilo upoštevna pravna merila, ki jih je treba v obravnavanem primeru upoštevati pri ugotavljanju obstoja omejitve konkurence zaradi „cilja“ v smislu člena 81(1) ES, v točkah 124 in 125 izpodbijane sodbe navedlo:

„124 Vrste sporazumov, navedene v členu 81(1), od (a) do (e), ES, v skladu s sodno prakso ne sestavljajo izčrpnega seznama prepovedanih tajnih dogovorov, zato pojma kršitve zaradi cilja ni treba razlagati ozko (glej v tem smislu sodbo [BIDS], točki 22 in 23).

125 Za presojo protikonkurenčnosti sporazuma ali sklepa podjetniškega združenja je treba med drugim upoštevati vsebino njegovih določb, cilje, ki se želijo z njim doseči, ter pravni in gospodarski okvir, v katerega je umeščen. V zvezi s tem zadošča, da ima lahko sporazum ali sklep podjetniškega združenja negativne posledice na konkurenco. Z drugimi besedami, biti mora le tak, da dejansko lahko ob upoštevanju pravnega in gospodarskega okvira, v katerega je umeščen, preprečuje, omejuje ali izkrivlja konkurenco na skupnem trgu. Ni nujno, da je konkurenca dejansko preprečena, omejena ali izkrivljena niti da obstaja neposredna zveza med tem sklepom in potrošniškimi cenami. Poleg tega, čeprav namen strank ni nujen dejavnik za opredelitev omejevalne narave sporazuma, ga Komisija in sodišča Skupnosti lahko upoštevajo (glej v tem smislu sodbi T-Mobile Netherlands in drugi, C-8/08, [EU:C:2009:343], točke 31, 39 in 43, in sodbo GlaxoSmithKline Services in drugi/Komisija in drugi, [C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P in C-519/06 P, EU:C:2009:610], točka 58 in navedena sodna praksa).“

56 Ugotoviti je treba, da Splošno sodišče s tem deloma ni upoštevalo sodne prakse Sodišča in je torej napačno uporabilo pravo v zvezi z opredelitvijo upoštevanih pravnih meril za presojo obstoja omejevanja konkurence „zaradi cilja“ v smislu člena 81(1) ES.

57 Splošno sodišče se v točki 125 izpodbijane sodbe, ko je opredelilo pojem omejevanja konkurence „zaradi cilja“ v smislu te določbe, ni sklicevalo na ustaljeno sodno prakso Sodišča, navedeno v točkah od 49 do 52 te sodbe, zato pri tem ni upoštevalo, da je bistveno pravno merilo za ugotovitev, ali dogovarjanje med podjetji pomeni tako omejevanje konkurence „zaradi cilja“, ali tako dogovarjanje samo po sebi pomeni zadostno stopnjo škode za konkurenco.

58 V zvezi s to sodno prakso je Splošno sodišče v točki 124 in nato v točki 146 izpodbijane sodbe napačno navedlo, da pojma omejevanja konkurence „zaradi cilja“ ni treba razlagati „ozko“. Pojem omejevanje konkurence „zaradi cilja“ se namreč lahko uporabi zgolj za nekatere vrste dogovorov med podjetji, pri katerih je stopnja škodljivosti za konkurenco taka, da je mogoče šteti, da ugotavljanje njihovih posledic ni potrebno, sicer bi bila Komisija odvezana dolžnosti dokazovanja dejanskih posledic sporazumov na trg, za katere nikakor ni ugotovljeno, da že po naravi škodujejo dobremu delovanju običajne konkurence. Okoliščina, da sporazumi, navedeni v členu 81(1) ES, ne sestavljajo izčrpnega seznama prepovedanih tajnih dogovorov, je v zvezi s tem brezpredmetna.

59 Vendar je treba preveriti, ali je ta napačna uporaba izkrivila analizo, ki jo je opravilo Splošno sodišče v zvezi z opredelitvijo zadevnih ukrepov glede na člen 81(1) ES.

60 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da je Splošno sodišče, kot je razvidno iz točk 198, 227 in 234 izpodbijane sodbe, menilo, da je cilj zadevnih ukrepov omejevanje konkurence v smislu člena 81(1) ES v delu, v katerem v bistvu preprečujejo konkurenco novih članov na trgu izdajanja plačilnih kartic v Franciji.

61 Splošno sodišče je, kot je razvidno iz točk 137, 204, 220, 223, 238 in 267 izpodbijane sodbe, potem ko je v točkah od 126 do 133 te sodbe ponovno navedlo vsebino več točk obrazložitve sporne odločbe, menilo, da je ta protikonkurenčen cilj razviden iz formul izračuna, ki so bile določene za zadevne ukrepe.

- 62 V teh okoliščinah je Splošno sodišče med drugim v točkah 76 in od 140 do 144 izpodbijane sodbe presodilo, da to, da zadevni ukrepi sledijo legitimnemu cilju boja proti parazitizmu v sistemu CB, ne izključuje, da je mogoče šteti, da je njihov cilj omejevanje konkurence, in to še toliko bolj, ker je ta cilj, kot je razviden iz formul, določenih za navedene ukrepe, v nasprotju s cilji, ki jih navaja Groupement.
- 63 Splošno sodišče je poleg tega med drugim v točkah 104 in 105 izpodbijane sodbe menilo, da zahteve uravnoteženosti med dejavnostma izdajanja in pridobivanja v sistemu CB ni bilo treba obravnavati v okviru člena 81(1) ES, ker je bil upošteven zgolj prodajni trg izdajanja plačilnih kartic.
- 64 Nazadnje, Splošno sodišče je med drugim v točkah 134, 136 in 267 izpodbijane sodbe ugotovilo tudi, da se je Komisija v sporni odločbi oprla na namen Groupement, kot je bil razviden iz dokumentov, pridobljenih med preiskavami, ki so vsebovali navedbe vodilnih članov v fazi priprave zadevnih ukrepov, zgolj kot na „dodatno potrditev“.
- 65 Čeprav je iz izpodbijane sodbe torej razvidno, da je Splošno sodišče menilo, da omejevalni cilj zadevnih ukrepov izhaja iz njihove vsebine, pa je treba ugotoviti, da v okviru nadzora zakonitosti sporne odločbe nikoli ni utemeljilo, zakaj naj bi navedena vsebina pomenila obstoj omejitve konkurence „zaradi cilja“ v smislu člena 81(1) ES.
- 66 V zvezi s tem je res, da je Splošno sodišče v točki 132 izpodbijane sodbe ugotovilo, da je Komisija „ob upoštevanju formul, določenih za zadevne ukrepe, in zaradi težav pri razvoju dejavnosti pridobivanja menila, da so ti ukrepi nalagali tistim članom Groupement, za katere so veljali, da bodisi omejijo svojo dejavnost izdajanja bodisi nosijo stroške (povezane z izdajanjem), ki jih drugi člani Groupement, med drugim vodilni, niso nosili. Te formule so zato omejevale možnost članov, za katere so veljali ukrepi, da bi na trgu izdajanja (cenovno) konkurirali tistim članom Groupement, za katere ukrepi niso veljali.“
- 67 Poleg tega je Splošno sodišče v točki 133 izpodbijane sodbe poudarilo, da je Komisija navedla, da je bila funkcija, ki jo je Groupement namenilo MERFA in ki je zajemala spodbujanje k razvoju pridobivanja, „v neskladju z obstojem medbančnih provizij, ki spodbujajo izdajanje [...], in z dejstvom, da se je z dodatno pristopnino in pristopnino za bujenje spečih članov sankcioniralo banke, ki v bližnji preteklosti niso izdale dovolj kartic“.
- 68 Splošno sodišče je v točkah 197, 198, 227 in 234 izpodbijane sodbe iz tega sklepalo, da je cilj spornih ukrepov po vzoru ukrepov iz zadeve v sodbi BIDS preprečevanje konkurence novih članov, ki vstopajo na trg izdajanja plačilnih kartic v Franciji, ker bankam, za katere veljajo, nalagajo plačilo pristojbine ali omejitev dejavnosti izdajanja.
- 69 Vendar čeprav je Splošno sodišče torej navedlo razloge, zaradi katerih lahko zadevni ukrepi ob upoštevanju njihovih formul omejujejo konkurenco in so torej zajeti s prepovedjo, določeno v členu 81(1) ES, pa v nasprotju z zahtevami, ki izhajajo iz sodne prakse, navedene v točkah 49 in 50 te sodbe, nikakor ni pojasnilo, zakaj je omejitev konkurence dovolj škodljiva, da se lahko opredeli kot omejitev „zaradi cilja“ v smislu te odločbe, saj izpodbijana sodba glede tega ne vsebuje nobene analize.
- 70 Čeprav je res, kot je Splošno sodišče pravilno ugotovilo v točkah 76 in od 140 do 144 izpodbijane sodbe, da to, da zadevni ukrepi sledijo legitimnemu cilju boja proti parazitizmu v sistemu CB, ne izključuje, da je mogoče šteti, da je njihov cilj omejevanje konkurence, je treba ta cilj omejevanja dokazati.
- 71 Iz tega je razvidno, da v okviru opredelitve zadevnih ukrepov Splošno sodišče izpodbijane sodbe ni le pomanjkljivo obrazložilo, ampak je v njej tudi napačno razlagalo in uporabilo člen 81(1) ES.

- 72 Čeprav je Splošno sodišče med drugim v točkah 204 in 247 izpodbijane sodbe večkrat zavrnilo trditev pritožnika, da iz formul, določenih za zadevne ukrepe, izhaja, da je namen teh ukrepov razviti dejavnost pridobivanja članov za doseg stopnje optimalnega uravnoveženja med dejavnostma izdajanja in pridobivanja, pa je namreč na drugi strani nesporno, kot je med drugim razvidno iz točk 198, 199, 245, 247 in 327 izpodbijane sodbe, da so navedene formule člane Groupement – s tem da jim ni bilo treba plačati prispevkov, uvedenih s temi ukrepi – spodbujale, naj ne presežejo določene količine izdanih kartic CB, ki jim še omogočala doseganje določenega razmerja med dejavnostma izdajanja in pridobivanja članov Groupement.
- 73 Splošno sodišče pa je po tem, ko je v točki 83 izpodbijane sodbe navedlo, da je Groupement dejavno na „trgu plačilnih sistemov“, v točki 102 te sodbe v okviru neodvisne presoje dejstev, ki se v okviru pritožbe ne izpodbija, poudarilo, da sta v obravnavanem primeru pri dvostranskem sistemu plačevanja s kartico, kakršen je sistem Groupement, dejavnosti izdajanja in pridobivanja „nujni“ druga za drugo in za delovanje tega sistema, ker se, na eni strani, trgovci ne bi hoteli vključiti v navedeni sistem, če število imetnikov kartic ne bi bilo zadostno, in na drugi strani, potrošniki ne bi želeli imeti kartice, če ta ne bi bila sprejeta pri zadostnem številu trgovcev.
- 74 Ker je v točki 104 izpodbijane sodbe zato ugotovilo, da sta dejavnosti „izdajanja“ in „pridobivanja“ plačilnega sistema „soodvisni“ in da „posredno vplivata na mrežo“, saj obseg trgovcev, ki sprejemajo kartice, in število kartic vplivata drug na drugega, Splošno sodišče brez napačne uporabe prava ni moglo skleniti, da je bil cilj zadevnih ukrepov omejiti konkurenco v smislu člena 81(1) ES.
- 75 Ker je sprejelo, da je namen formul za te ukrepe vzpostaviti določeno razmerje med dejavnostma izdajanja in pridobivanja članov Groupement, bi Splošno sodišče namreč lahko na podlagi tega sklenilo kvečjemu, da je bil cilj navedenih ukrepov naložiti finančni prispevek članom Groupement, ki izrabljajo trud, ki ga drugi člani vlagajo v razvoj dejavnosti pridobivanja v okviru sistema. Vendar pa ni mogoče šteti, da je tak cilj že po svoji naravi škodljiv za dobro delovanje običajne konkurence, saj je Splošno sodišče tudi samo ugotovilo, med drugim v točkah 76 in 77 izpodbijane sodbe, da boj proti parazitizmu v sistemu CB pomeni legitimen cilj.
- 76 V zvezi s tem, kot je generalni pravobranilec navedel v točki 149 sklepnih predlogov, je Splošno sodišče v točki 105 izpodbijane sodbe napačno ugotovilo, da analize zahtev uravnoveženosti med dejavnostma izdajanja in pridobivanja v plačilnem sistemu ni bilo mogoče izvesti v okviru člena 81(1) ES, ker upoštevni trg ni trg plačilnih sistemov v Franciji, ampak prodajni trg izdajanja plačilnih kartic v tej državi članici.
- 77 Splošno sodišče je s tem zamenjalo vprašanje opredelitve upoštevnega trga in vprašanje okvirja, ki ga je treba upoštevati za ugotovitev, ali iz vsebine sporazuma ali sklepa podjetniškega združenja izhaja omejitev konkurence „zaradi cilja“ v smislu člena 81(1) ES.
- 78 Za presojo, ali je dogovarjanje med podjetji tako, da je že po naravi škodljivo za dobro delovanje običajne konkurence, je treba v skladu s sodno prakso, navedeno v členu 53 te sodbe, upoštevati vse upoštevne elemente pravnega in gospodarskega okvirja, v katerega je navedeno dogovarjanje umeščeno, ki med drugim zajemajo naravo zadevnih storitev ter dejanske pogoje delovanja in strukture trga, ne da bi se moral tak element nanašati na upoštevni trg.
- 79 Tako mora biti zlasti v primeru, ko se s takim elementom upošteva obstoj soodvisnosti med upoštevni trg in ločenim drugim trgom (glej po analogiji sodbi Delimitis, C-234/89, EU:C:1991:91, točke od 17 do 23, in Allianz Hungária Biztosító in drugi, EU:C:2013:160, točka 42) in *a fortiori*, če tako kot v obravnavanem primeru obstaja soodvisnost med dvema vidikoma dvostranskega sistema.

- 80 Res je, da ni mogoče izključiti, kot je Splošno sodišče ugotovilo v točkah 198, 227 in 234 izpodbijane sodbe, da zadevni ukrepi preprečujejo konkurenco novih članov ob upoštevanju težavnosti povečanja dejavnosti pridobivanja novih članov, ki je posledica teh ukrepov, in vodijo celo do njihove izključitve iz sistema zaradi, kot je na obravnavni navedla družba BPCE, višine dajatev, ki jih določajo navedeni ukrepi.
- 81 Vendar kot je generalni pravobranilec navedel v točki 131 sklepnih predlogov, je taka ugotovitev predmet ugotavljanja posledic navedenih ukrepov na konkurenco, ne pa cilja teh ukrepov.
- 82 Tako je treba ugotoviti, da je Splošno sodišče v okviru presoje „možnosti“ članov Groupement v okviru zadevnih ukrepov v točkah od 161 do 193 izpodbijane sodbe, na podlagi katere je v točki 194 te sodbe ugotovilo, da „MERFA daje bankam, za katere se uporabi, dve možnosti: plačilo prispevka ali omejitev izdajanja kartic CB“, dejansko presodilo potencialne posledice navedenih ukrepov, s tem da je na podlagi podatkov o trgu analiziralo težavnost razvoja dejavnosti pridobivanja za banke ter preučilo navedbe nekaterih bank in dokumente, zasežene med preiskavami, pri čemer je samo pokazalo, da ni mogoče šteti, da zadevni ukrepi „po svoji naravi“ škodijo dobremu delovanju običajne konkurence.
- 83 V zvezi s tem je Splošno sodišče v točkah 197 in 198 izpodbijane sodbe napačno presodilo, da je mogoče šteti, da so zadevni ukrepi podobni ukrepom, ki jih je Sodišče obravnavalo v sodbi BIDS, v kateri je presodilo, da je bil cilj spornih sporazumov (v nadaljevanju: sporazuma BIDS), ki ju je sklenilo deset glavnih predelovalcev govejega mesa na Irskem, ki so bili člani BIDS, omejevanje konkurence v smislu člena 81(1) ES.
- 84 Sporazuma BIDS, ki sta določala zmanjšanje predelovalnih zmogljivosti za 25 %, sta bila v skladu z njunim besedilom namreč v bistvu namenjena temu, da več podjetjem omogočita izvajanje skupne politike, katere cilj je spodbujanje nekaterih od teh podjetij, da se umaknejo s trga, s čimer naj bi se posledično zmanjšale presežne zmogljivosti, ki so vplivale na njihovo donosnost, s tem, da so jim preprečevale doseči ekonomijo obsega. Namen sporazumov BIDS je bil torej, da se na podlagi mehanizma za spodbujanje umika konkurenčnih podjetij znatno spremeni struktura trga, da bi se, prvič, povečala stopnja koncentracije zadevnega trga s tem, da bi se znatno zmanjšalo število podjetij, ki opravljajo predelovalne storitve, in drugič, odpravilo skoraj 75 % presežnih proizvodnih zmogljivosti (sodba BIDS, točke od 31 do 33).
- 85 Vendar Splošno sodišče v izpodbijani sodbi ni nikjer ugotovilo, pri čemer to pri njem tudi ni bilo zatrjevano, da je bil po vzoru sporazumov BIDS namen zadevnih ukrepov znatno spremeniti strukturo zadevnega trga z mehanizmom za spodbujanje umika konkurenčnih podjetij, in da je bila torej stopnja škodljivosti teh ukrepov enaka stopnji škodljivosti sporazumov BIDS.
- 86 Čeprav je res, da je Splošno sodišče v točki 198 izpodbijane sodbe poudarilo, da so zadevni ukrepi člane Groupement spodbujali, naj ne presežejo določene količine izdanih kartic CB, cilj takega spodbujanja v skladu z njegovimi ugotovitvami, navedenimi v točkah 245, 247 in 327 te sodbe, ni zmanjšanje morebitnih presežkov na trgu izdajanja plačilnih kartic v Franciji, ampak doseči določeno razmerje med dejavnostma izdajanja in pridobivanja članov Groupement z namenom nadaljnega razvoja sistema CB.
- 87 Iz tega izhaja, da Splošno sodišče zadevnih ukrepov ni moglo opredeliti kot omejevanje konkurence „zaradi cilja“ v smislu člena 81(1) ES, ne da bi napačno uporabilo pravo.
- 88 Ker namere Groupement v skladu z sodno prakso, navedeno v točki 54 te sodbe, ne morejo zadoščati za ugotovitev protikonkurenčnega cilja in ker je Splošno sodišče tudi samo v točkah 134, 136 in 267 izpodbijane sodbe navedlo, da je bila analiza teh namer opravljena kot dodatna potrditev, tudi ugotovitve Splošnega sodišča v zvezi s tem, ki so med drugim navedene v točkah od 251 do 266 te sodbe, take opredelitve ne morejo utemeljiti, pri čemer trditev pritožnika v zvezi s tem ni treba obravnavati.

- 89 Poleg tega je iz napačne uporabe prava s strani Splošnega sodišča v zvezi z upoštevnimi pravnimi merili za presojo obstoja omejitve konkurence „zaradi cilja“, obrazložitve izpodbijane sodbe in opredelitve zadevnih ukrepov glede na člen 81(1) ES razvidno, da je Splošno sodišče v splošnem naredilo napačno analizo ter da trditev pritožnika in strank, ki želijo razglasitev ničnosti sporne odločbe, ni obravnavalo popolno in temeljito.
- 90 Splošno sodišče je namreč s tem, da se je večkrat in med drugim v točkah od 126 do 136 izpodbijane sodbe omejilo na ponovitev vsebine sporne odločbe, opustilo preverjanje, ki bi ga moralo opraviti, ali je Komisija na podlagi elementov, ki jih je uporabila v tej odločbi, lahko pravilno sklenila, da so bili zadevni ukrepi glede na njihovo vsebino, cilje in okvir dovolj škodljivi za konkurenco, da se je lahko štelo, da je njihov cilj omejevanje konkurence v smislu člena 81(1) ES, in torej ali so navedeni elementi zajemali vse upoštevne podatke, ki jih je bilo treba upoštevati v zvezi s tem.
- 91 V teh okoliščinah Splošno sodišče ni izpolnilo obveznosti spoštovanja stopnje nadzora, ki jo zahteva sodna praksa, navedena v točkah od 42 do 46 te sodbe.
- 92 Glede na navedeno je treba ugotoviti, da je Splošno sodišče s tem, da je presodilo, da je bil cilj zadevnih ukrepov omejiti konkurenco v smislu člena 81(1) ES, napačno uporabilo pravo in ni opravilo sodnega nadzora v obsegu, ki se zahteva s sodno prakso.
- 93 V teh okoliščinah je treba prvemu pritožbenemu razlogu ugoditi.
- 94 Izpodbijano sodbo je treba zato razveljaviti, ne da bi bilo treba obravnavati druge razloge, ki jih je pritožnik navedel v utemeljitev pritožbe.

Vrnitev zadeve v razsojanje Splošnemu sodišču

- 95 Sodišče v skladu s členom 61 Statuta Sodišča Evropske unije razveljavi odločitev Splošnega sodišča, če je pritožba utemeljena. Če stanje postopka to dovoljuje, lahko samo dokončno odloči o zadevi ali pa jo vrne v razsojanje Splošnemu sodišču.
- 96 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da sporna odločba zaradi razlogov, ki utemeljujejo razveljavitev izpodbijane sodbe, ni v celoti nična. Iz navedenih razlogov je to odločbo treba razglasiti za nično le v delu, v katerem določa, da je cilj zadevnih ukrepov omejevanje konkurence v smislu člena 81(1) ES.
- 97 Na podlagi sodne prakse, na katero je bilo opozorjeno v točki 52 te sodbe, je treba torej ugotoviti, ali je, kot je v sporni odločbi menila Komisija, „posledica“ zadevnih sporazumov omejevanje konkurence v smislu člena 81(1) ES.
- 98 Vendar ta del spora zahteva obravnavo kompleksnih dejanskih vprašanj na podlagi elementov, ki jih Splošno sodišče v izpodbijani sodbi ni presojalo, ker je v točkah 270 in 271 te sodbe menilo, da taka obravnava ni bila potrebna, saj je ugotovilo, da Komisija ni storila napake s tem, da je v izpodbijani odločbi ugotovila, da so imeli zadevni ukrepi protikonkurenčen cilj, in o katerih se ni razpravljalo pred Sodiščem, iz česar izhaja, da stanje postopka ne dovoljuje, da bi se o zadevi glede tega razsodilo.
- 99 Zato je treba zadevo vrniti v razsojanje Splošnemu sodišču in pridržati odločitev o stroških.

Iz teh razlogov je Sodišče (tretji senat) razsodilo:

- 1. Sodba Splošnega sodišča Evropske unije z dne 29. novembra 2012 v zadevi CB/Komisija (T-491/07) se razveljavi.**
- 2. Zadeva se vrne v razsojanje Splošnemu sodišču Evropske unije.**

3. Odločitev o stroških se pridrži.

Podpisi